

Bil. 47

Rabu

9 Disember 2020

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

Parliamentary Debates

KAMAR KHAS

Special Chamber

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGAL KETIGA
MESYUARAT KETIGA**

K A N D U N G A N

UCAPAN DI BAWAH USUL BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN [P.M. 17]:

- **Isu Pencemaran Arang Batu
di Pelabuhan Tanjung Bruas, Melaka**
- YB. Puan Rusnah binti Aluai (*Tangga Batu*) (Halaman 1)
- **Hala Tuju Perkhidmatan *Rapid Ferry*
di Negeri Pulau Pinang**
- YB. Tuan Wong Hon Wai (*Bukit Bendera*) (Halaman 6)

**MALAYSIA
KAMAR KHAS
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KETIGA
MESYUARAT KETIGA
Rabu, 9 Disember 2020**

Mesyuarat dimulakan pada pukul 12.00 tengah hari

DOA

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

**UCAPAN DI BAWAH USUL
BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN (P.M. 17)**

**Isu Pencemaran Arang Batu
di Pelabuhan Tanjung Bruas, Melaka**

12.04 tgh.

Puan Rusnah binti Aluai [Tangga Batu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Perusahaan arang batu ini merupakan kerjasama Kumpulan Melaka Berhad dan Pelabuhan Tanjung Bruas yang merupakan agensi di bawah Jabatan Mineral dan Geosains, Kementerian Tenaga dan Sumber Asli yang telah beroperasi di Tanjung Bruas, dalam DUN Pantai Kundur Parlimen Tangga Batu sejak 2016.

Arang batu yang dibawa masuk adalah diimport dari Indonesia di mana kerja-kerja pemunggahan dilakukan di Pelabuhan Jeti Tanjung Bruas dan kemudiannya akan diproses di Bahau, Negeri Sembilan. Debu arang batu memberi kesan negatif kepada sistem pernafasan manusia.

Aktiviti pemunggahan arang batu di Pelabuhan Tanjung Bruas ini menjejaskan kesihatan dan ketidakselesaan penduduk kampung berhampiran Pelabuhan Tanjung Bruas. Hampir 150 buah rumah dan melibatkan tidak kurang 500 penduduk kampung yang terjejas akibat isu ini di antaranya adalah Kampung Balik Bukit, Kampung Kelongkong, Kampung Hailam dan Kampung Bukit Darat.

Kes-kes sukar bernafas yang memudaratkan kesihatan mereka yang mempunyai asma dan penempatan mereka sering kali kotor dan berdebu. Selain itu lori yang berulang-alik mengangkut arang batu ke Bahau melalui jalan utama di Kampung Balik Bukit menyebabkan rumah-rumah penduduk dan gerai-gerai penjaja di tepi jalan sepanjang laluan lori-lori tersebut meninggalkan kesan-kesan arang batu dan berdebu dan menjejaskan kesihatan mereka

terutamanya terhadap golongan yang memang sudah mempunyai masalah kesihatan. Sudah beberapa kali aduan dibuat di peringkat kerajaan negeri pada tahun 2017, tetapi mereka hanya diberikan barangan seperti kipas dan periuk nasi sebagai pampasan.

Selain itu, perbincangan antara pihak Pelabuhan Tanjung Bruas dan pihak kerajaan negeri tidak melibatkan penduduk kampung, merupakan perkara yang tidak wajar kerana pihak yang menerima kesan telah tidak diajak berbincang. Dinyatakan hasil perbincangan, pihak Pelabuhan Tanjung Bruas tidak dibenarkan menyimpan arang batu melebihi empat tan di kawasan tersebut namun boleh dilihat dengan nyata timbunan arang batu di kawasan laut di situ. Hal ini sudah tentu melanggar apa yang telah dijanjikan dan tidak mengikut '*standard operation procedure*' alam sekitar.

Laporan seterusnya dibuat pada tahun 2018 iaitu semasa Kerajaan Pakatan Harapan dan masalah ini telah dibawa kepada perhatian kerajaan negeri, namun sebelum sempat masalah ini diselesaikan, kerajaan telah bertukar tangan. Laporan terus dikemukakan pada tahun 2019 dan 2020 oleh penduduk tetapi keadaan tidak berubah, tiada tindakan yang diambil.

Oleh yang demikian, saya sebagai Ahli Parlimen Tangga Batu terpanggil untuk mengemukakan permasalahan ini ke peringkat pusat bagi Kementerian Alam Sekitar dan Air untuk mengambil tindakan segera secara *strict liability* dengan izin, terhadap pencemaran arang batu yang berlaku di Pelabuhan Tanjung Bruas, Melaka. Sesungguhnya masalah ini juga merupakan kacau ganggu awam *public nuisance* yang boleh dianggap sebagai jenayah. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Silakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

12.07 tgh.

Timbalan Menteri Alam Sekitar [Dato' Dr Ahmad Masrizal Muhammad]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Puan Rusnah binti Aluai dan juga Yang Berhormat Tuan Wong Hon Wai yang ada di sini pada hari ini dan juga sahabat saya, Yang Berhormat Tuan Haji Hasbi bin Habibollah, ada sebelah saya hari ini.

Pertamanya begini, untuk makluman sidang Dewan sekalian, dimaklumkan bahawasanya aktiviti ini sebenarnya tidak disokong daripada awal oleh pihak Jabatan Alam Sekitar melalui satu surat yang bertarikh 20 September 2015 lagi yang dihantar kepada Pejabat Daerah dan Tanah Melaka

Tengah kerana didapati bahawasanya ianya telah hampir dengan penempatan penduduk kerana didapati bahawasanya ianya terlalu hampir dengan penempatan penduduk dan ia terkesan sekarang dan akan dijangka akan menyebabkan masalah lalu lintas dan juga habuk kepada penduduk yang ada di sekitar.

Jadi, sekarang ini ianya telah jelas dan daripada siasatan yang dibuat dan pemantauan yang dibuat oleh pihak kementerian, punca habuk yang dikenal pasti ini telah menimbulkan, memang betul menimbulkan masalah kacau ganggu. Antaranya ialah seperti berikut:

- (i) sewaktu pemunggaran arang batu daripada lori pengangkut ke kawasan pengumpulan arang batu ataupun *stockpile* ini di kawasan pelabuhan iaitu pergerakan keluar masuk lori dari jeti ke kawasan pengumpulan ini dan pergerakan lori treler dari Pelabuhan Tanjung Bruas ke Bahau, Negeri Sembilan. Pergerakan lori ini telah menyebabkan habuk berterbangan, itu sudah pasti dan juga tambahan pula lokasi pelabuhan itu berhampiran dengan laut, angin, faktor angin, yang menyebabkan habuk tersebar ke kawasan rumah penduduk dan juga kilang-kilang yang berhampiran; dan
- (ii) habuk dari kawasan pengumpulan arang batu ataupun *stockpile* ini di kawasan Pelabuhan Tanjung Bruas ini yang menyebabkan pelabuhan berhampiran laut dan kadangkala angin kuat di kawasan pantai menyebabkan habuk dari kawasan pengumpulan ini berterbangan tersebar ke kawasan-kawasan yang di sekitar menyebabkan pergerakan atau menyebabkan permasalahan timbul kepada orang awam dan sebagainya.

Dimaklumkan juga untuk makluman Yang Berhormat, daripada siasatan dan pemantauan oleh Jabatan Alam Sekitar Negeri Melaka, kita telah menghantar *team* untuk membuat pemantauan, aduan pencemaran habuk bagi aktiviti arang batu di Pelabuhan Tanjung Bruas sentiasa berulang walaupun pelbagai tindakan kawalan telah diambil oleh port operator.

Bermakna, tindakan susulan dibuat dan juga tindakan diambil tetapi ia berulang. Aktiviti pemindahan dan pengumpulan arang batu di Pelabuhan

Tanjung Bruas, Melaka ini sebenarnya adalah tidak tertakluk di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 (AKAS) dan JAS tidak mempunyai punca kuasa, tidak ada punca kuasa untuk mengambil sebarang tindakan penguatkuasaan ke atas aktiviti ini.

Walau bagaimanapun, daripada siasatan JAS, JAS telah pun mengesyorkan supaya aktiviti pengangkutan dan pengumpulan arang batu di Pelabuhan Tanjung Bruas ini dihentikan operasi. JAS juga telah mengesyorkan kepada Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri Melaka melalui satu surat bertarikh 26 Ogos 2019 agar aktiviti ini dihentikan.

Kita syorkan kepada Kerajaan Negeri Melaka dan diambil tindakan oleh kerajaan negeri bagi menangani permasalahan ini. Bermakna, kementerian bukan campur tangan tetapi mengambil inisiatif untuk memperbetulkan permasalahan di peringkat kerajaan negeri.

■1210

Berkenaan dengan isu habuk berterbangan ini untuk makluman Ahli Yang Berhormat dan juga aktiviti keluar masuk lori ini, perkara ini sebenarnya adalah di bawah Agensi Pengangkutan Awam Darat (APAD) dan dalam hal ini, saya juga ingin menyentuh dan memaklumkan kepada Yang Berhormat bahawasanya isu ini sebenarnya turut dibangkitkan dan diambil tindakan sebenarnya oleh Yang Berhormat ADUN Pantai Kundor iaitu Yang Berhormat Dato' Paduka Haji Nor Azman bin Hassan.

Beliau telah mempengerusikan satu mesyuarat pada 22 Oktober 2020 bersama-sama dengan agensi-agensi kerajaan. Termasuk pihak yang terlibat adalah Lembaga Pelabuhan Melaka, termasuklah pihak GMG, termasuklah pihak Jabatan Alam Sekitar, PTB, Negeri Sembilan *Cement*, Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ) bersekali dengan PDRM, syarikat pengimport dan pengangkutan bagi memastikan masalah ini dapat diselesaikan dan tindakan-tindakan yang diambil dapat diambil dengan sebaiknya.

The outcome dengan izin Tuan Yang di-Pertua, *the outcome* ataupun hasil daripada perbincangan ini didapati bahawasanya:

- (i) pihak port akan membina pengadang setinggi lima meter. Pengadang ini berbentuk, saya ada gambarnya kalau saya boleh tunjukkan gambarnya, ha ini *[Menunjukkan gambar pengadang]* macam inilah pengadangnya, lebih kurang begini. Akan dibina setinggi lima meter ataupun 15 kaki di sekeliling kawasan sebab kawasan *stock pile* ini untuk makluman Dewan semua, Tuan Yang di-Pertua dan Dewan

semua, ia tidak ada pengadang. Dia hanya timbunan sahaja dan tidak ada pengadang. Jadi angin bawa, tiup dari laut terus kepada kawasan penduduk walaupun kawasan penduduk sebenarnya agak jauh juga tetapi biasalah, habuk akan berterbangan. Macam berlaku pembakaran di Indonesia pun sampai tempas ke Malaysia. Angin boleh membawa sejauh yang mungkin. Jadi yang pertamanya, keputusannya atau *outcome* ialah pihak port bersetuju untuk membina pengadang setinggi lima meter atau 15 kaki; dan

- (ii) ahli mesyuarat telah pun memutuskan untuk mewajibkan penggunaan hanya lori besi yang bertutup bukan lagi lori-lori kayu. Buat masa sekarang, yang digunakan ialah lori kayu. Bila lori kayu ini, dia berlubang. Belah belakang berlubang, belah kiri berlubang. Jadi bila lubang itu, tengah jalan itu, dia keluar habuk. Jadi kita telah memutuskan untuk mewajibkan penggunaan hanya lori besi macam yang dibuat di bauksit di Kuantan. Ia lebih tertutup, lebih eloklah. Dengan harapan masalah habuk dapat diselesaikan. Juga dalam hal ini, untuk memantapkan lagi pengurusan isu ini maka KASA bagi pihak kementerian dan Kerajaan Pusat, KASA dan juga KeTSA telah bersetuju untuk menghasilkan garis panduan amalan terbaik yang mana satu *task force* akan diwujudkan secepat yang mungkin berkenaan dengan perkara ini. Amalan penggunaan bauksit di Pahang juga akan dijadikan sebagai salah satu daripada garis panduan untuk kita menghasilkan satu sistem pengurusan yang baik.

Maknanya lepas ini, sistem dari sudut cara proses diambil, masuk ke dalam lori dan sebagainya akan diuruskan dengan sempurna dan sebagainya. Insya-Allah akan dapat mengatasi masalah ini secepat mungkin. Terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Hala Tuju Perkhidmatan *Rapid Ferry* di Negeri Pulau Pinang

12.14 tgh.

Tuan Wong Hon Wai [Bukit Bendera]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pada kesempatan tengah hari ini, izinkan saya membangkitkan isu yang berkaitan dengan hala tuju *Rapid Ferry* di negeri Pulau Pinang.

Rapid Ferry merupakan perkhidmatan feri di negeri Pulau Pinang yang menghubungkan Georgetown di Pulau dan Butterworth di Seberang Perai. Perkhidmatan feri telah beroperasi sejak tahun 1894 dan merupakan perkhidmatan feri tertua di Malaysia. Setiap hari ribuan penumpang menggunakan perkhidmatan feri sama ada secara berjalan kaki, basikal, motosikal, kereta dan lori. Pada tahun 2017, Kerajaan Persekutuan telah menukar operator feri dari Penang Port Sdn. Bhd. kepada Prasarana Malaysia. Seajar dengan penukaran operator, perkhidmatan feri telah dijenamakan kepada *Rapid Ferry*.

Pada tahun 2019, Kementerian Pengangkutan mengumumkan bahawa Prasarana Malaysia Berhad akan memperkenalkan projek naik taraf kepada perkhidmatan feri sedia ada termasuk memperkenalkan *catamarans* dan juga feri pelancong. Dana yang terlibat melibatkan peruntukan RM90 juta daripada Kementerian Pengangkutan. Baru-baru ini, perkhidmatan feri tersebut tergendala dan kekerapan feri telah dikurangkan. Ini telah membebaskan pengguna feri dengan jadual feri yang tidak konsisten. Saya ingin memohon maklumat dan maklum balas berikut daripada Kementerian Pengangkutan untuk perkara-perkara di bawah:

- (i) jadual perkhidmatan feri semasa untuk Oktober 2020 berbanding setahun lalu iaitu Oktober 2019;
- (ii) statistik penggunaan feri mengikut kategori pengguna untuk tahun 2018, 2019, 2020 sehingga terkini;
- (iii) memohon pelan perancangan terhadap perkhidmatan feri serta status naik taraf perkhidmatan feri berkenaan; dan
- (iv) apakah masalah sebenar tergendalanya perkhidmatan feri dan apakah usaha mengatasinya

Saya memohon supaya Yang Berhormat Timbalan Menteri dan Kementerian Pengangkutan dapat memberikan jawapan terhadap setiap soalan yang dibangkitkan di atas. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Silakan Yang

Berhormat Timbalan Menteri.

12.16 tgh.

Timbalan Menteri Pengangkutan [Tuan Haji Hasbi bin Habibollah]:

Bismillahi Rahmani Rahim. Assalammualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, waktu operasi perkhidmatan feri Pulau Pinang adalah seawal 6.00 pagi dan tamat pada 12.00 tengah malam di Pangkalan Sultan Abd. Halim yang mana pada:

- (i) waktu puncak iaitu daripada pukul 6.30 pagi hingga 10.30 pagi dan daripada 3.30 petang hingga 6.30 petang, dua buah feri beroperasi iaitu Pulau Angsa dan Pulau Talang-Talang; dan
- (ii) di waktu bukan waktu puncak. Ianya beroperasi iaitu daripada pukul 11.00 pagi hingga 3.00 petang dan daripada 7.00 malam hingga 12.00 tengah malam, hanya satu buah feri yang beroperasi iaitu sama ada Pulau Angsa ataupun Pulau Talang-Talang.

Bagi statistik penggunaan perkhidmatan feri mengikut kategori pengguna untuk tahun 2018, 2019 dan 2020 sehingga Oktober 2020 adalah seperti berikut:

- (i) Basikal. Bagi kategori basikal, sebanyak 12,263 buah basikal dicatatkan pada tahun 2018, diikuti sebanyak 11,964 buah pada tahun 2019 dan sebanyak 9,508 buah basikal hingga Oktober 2020;
- (ii) Lori. Bagi kategori lori, hanya sebanyak 19,351 buah telah menggunakan perkhidmatan feri pada tahun 2018, diikuti 12,517 buah lori pada tahun 2019 dan sebanyak 5,112 buah dicatatkan sehingga Oktober 2020;
- (iii) Kereta. Bagi kategori kereta, sebanyak 475,933 buah telah menggunakan perkhidmatan feri pada tahun 2018, diikuti sebanyak 498,922 buah kereta pada tahun 2019 dan sebanyak 198,151 buah dicatatkan sehingga Oktober 2020;
- (iv) Motosikal. Bagi kategori motosikal pula, sebanyak 835,322 buah telah menggunakan perkhidmatan feri pada tahun 2018, diikuti dengan 765,725 buah pada

tahun 2019 dan sebanyak 363,102 buah dicatatkan sehingga Oktober 2020;

- (v) Penumpang. Bagi kategori penumpang, seramai 1,383,581 orang telah menggunakan perkhidmatan feri pada tahun 2018, diikuti dengan 1,536,373 orang pada tahun 2019 dan seramai 559,847 orang dicatatkan sehingga Oktober 2020

■1220

Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan Persekutuan melalui Kementerian Pengangkutan sentiasa prihatin terhadap isu-isu berhubung operasi perkhidmatan feri Pulau Pinang yang merupakan mod pengangkutan penting dan ikon di Pulau Pinang. Bagi memastikan operasi perkhidmatan feri dapat diteruskan tanpa sebarang halangan demi kesejahteraan rakyat, pihak Kementerian Pengangkutan telah pun melaksanakan tindakan-tindakan yang perlu termasuk mengadakan beberapa siri perbincangan dengan pihak-pihak yang berkaitan termasuk Kerajaan Negeri Pulau Pinang dalam merangka pelan jangka pendek dan panjang bertujuan untuk menambah baik mutu perkhidmatan feri sedia ada.

Selaras dengan keputusan Jemaah Menteri dalam mesyuaratnya bertarikh 18 Disember 2019, PPSB diarah untuk mengambil alih semula operasi perkhidmatan feri Pulau Pinang yang dijangka bermula 1 Januari 2021. Dalam hal ini, Pelabuhan Pulau Pinang Sdn. Bhd. (PPSB) telah mengemukakan model perniagaan perkhidmatan feri yang baharu dengan menggunakan reka bentuk feri *catamaran*.

Selaras dengan model perniagaan tersebut, pihak Kementerian Pengangkutan dengan kerjasama semua pihak berkaitan akan turut membuat perancangan yang sewajarnya berhubung penaikan taraf pelabuhan dan daripada segi operasi perkhidmatan feri bagi menyesuaikan feri *catamaran* ini.

Selain itu, Kerajaan Persekutuan juga sentiasa mengalu-alukan pandangan dan maklum balas daripada Kerajaan Negeri Pulau Pinang bagi membincangkan hala tuju serta menambah baik mutu operasi perkhidmatan feri Pulau Pinang. Perkara tersebut telah pun dimulakan dengan penubuhan satu jawatankuasa kerja oleh Suruhanjaya Pelabuhan Pulau Pinang (SPPP).

Jawatankuasa tersebut dipengerusikan bersama oleh Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri Pulau Pinang dan Pengurus Besar Suruhanjaya Pelabuhan Pulau Pinang serta dianggotai oleh Ahli Lembaga Suruhanjaya Pelabuhan Pulau Pinang, wakil daripada PPSB dan wakil Rapid Ferry Sdn. Bhd., manakala ahli-ahli lain akan dijemput berdasarkan keperluan isu.

Tuan Yang di-Pertua, operasi perkhidmatan feri Pulau Pinang telah tergendala buat pertama kalinya pada 24 Ogos 2020 apabila dua buah feri yang beroperasi telah mengalami kerosakan. Kronologi operasi perkhidmatan feri Pulau Pinang yang tergendala akibat daripada feri yang rosak adalah seperti berikut:

Tarikh	Catatan
23 Ogos 2020	Dua buah feri beroperasi pada waktu siang iaitu feri Pulau Undan dan Pulau Angsa. Pada waktu malam, hanya Pulau Angsa yang beroperasi dan tamat pada jam 12.50 pagi
24 Ogos 2020	<p>Pada jam 1 pagi, Pihak Pengurusan Rapid Ferry dimaklumkan tentang kerosakan berikut :</p> <p>(a) Pulau Angsa – sistem penapisan rosak</p> <p>(b) Pulau Undan – sistem enjin ada masalah</p> <p>Kerja-kerja pembaikan telah dilakukan dengan segera namun tidak berjaya. Hal ini kerana sistem penapisan feri Pulau Angsa tersumbat teruk dan memerlukan khidmat penyelam untuk kerja pembersihan dari dasar feri</p> <p>Pada jam 5 pagi, Pihak Pengurusan Rapid Ferry telah menyelaraskan perkhidmatan bas Rapid Penang untuk membawa penumpang feri</p>
25 Ogos 2020	Feri Pulau Angsa berjaya dibaiki dan mula beroperasi pada awal pagi
29 Ogos 2020	Feri Pulau Undan mula beroperasi setelah pembaikan fabrikasi dilakukan. Namun, kekerapan operasi dikurangkan kerana feri ini memerlukan penggantian shaf utama yang masih dalam proses fabrikasi

Sebagai langkah proaktif daripada kejadian di atas, Rapid Ferry telah melakukan kerja-kerja pembaikan sebuah lagi feri iaitu Pulau Talang-Talang sebagai feri sandaran. Feri tersebut telah pun mula beroperasi setelah kerja pembaikan diselesaikan sepenuhnya pada bulan Oktober 2020.

Kementerian Pengangkutan juga ingin menarik perhatian terhadap kenyataan berkaitan dana peruntukan sebanyak RM90 juta sepertimana yang

dilaporkan pada tahun 2019 untuk tujuan naik taraf perkhidmatan feri adalah merujuk kepada kenyataan mantan Yang Berhormat Menteri Pengangkutan berhubung cadangan permohonan Kementerian Pengangkutan kepada Kementerian Kewangan. Walau bagaimanapun, Kementerian Kewangan pada masa itu hanya meluluskan RM 30 juta untuk tujuan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat, dengan itu tamatlah sesi ucapan di bawah Usul Berkenaan Perkara Tadbir Kerajaan mengikut Peraturan Mesyuarat 17 pada hari ini. Mesyuarat Kamar Khas dengan itu ditangguhkan sehingga jam 12.00 tengah hari, hari Khamis, 10 Disember 2020. *Assalamualaikum.*

[Kamar Khas ditangguhkan pada pukul 12.26 tengah hari]